

TRAJNOSTNA MOBILNOST IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ V OBVEZNEM IN RAZŠIRJENEM PROGRAMU V OŠ

mag. Marta Novak,
višja svetovalka Zavoda RS za šolstvo
15. In 16.3.2022, spletna izvedba

Povezujem, povezujeva, povezujeemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

VARNA/TRAJNOSTNA MOBILNOST

Prometna vzgoja je...

Varna mobilnost je...

Trajnostna mobilnost je...

Če se vprašamo...

- Kaj razumem(o) pod izrazom **vzgoja za varno/trajnostno mobilnostjo, prometna vzgoja** ?
- Kaj pomeni vzgoja za varno/trajnostno mobilnost za učenca?
- Kaj pomeni vzgoja za varno/trajnostno mobilnost za šolo/strokovne delavce?
- Kakšna je vloga skupnosti, posameznika?

Povezujem, povezujeva, povezujem

Povzeto po N. Nedeljko, Posvet, Bled 2018

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

TRAJNOSTNA MOBILNOST IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ V VIZ

Trajnostna/varna mobilnost/prometna vzgoja v OŠ je kroskurikularno, medpredmetno, interdisciplinarno področje, ki posega v redni in razširjeni program življenja in dela v OŠ.

TM spodbuja in razvija ter krepi veščine za kulturo vedenja v cestnem prometu, zdrav način življenja, gibalne in socialne kompetence, odnos do okolja in ekologijo v sodobnem življenju.

TM temelji na načelu Upoštevanja potreb in interesov posameznika, skupine.

Izhodišče za razvoj TM v VIZ je dokument [Strategija...](#)

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Zakonodaja/2021/04/Strategija-varna-mobilnost_avgust2021_v_objavo.pdf

Povezujem, povezujeva, povezuje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

NAČELA TM IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Ključna načela so:

I. Zagotovitev pravice do varnosti prometa in izobraževanja mobilnosti

1. Vsi otroci in mladostniki morajo biti deležni zelo kakovostne prometne varnosti in nenehnega napredujočega izobraževanja o mobilnosti.
2. Vključitev izobraževanja o prometni varnosti in mobilnosti v šolske načrte vključno z minimalno količino učnih ur.
3. Določitev strateških, taktičnih in operativnih ciljev.
4. Dodelitev dovolj sredstev za prometno varnost in izobraževanje o mobilnosti.

II. Organiziranje mentorske, podporne šole

5. Sodelovanje in podpora vodstev šole.
6. Motiviranje šole za politiko varnosti in mobilnosti v prometu.
7. Določitev učitelja v šoli, ki usklajuje področje (prometnih stikov).
8. Okrepitev kompetentnosti učiteljev in njihovo podpiranje.

(prirejeno po www.trafficsafetyeducation.eu/key-principles)

Povezujem, povezujeva, povezujemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

NAČELA TM IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Ključna načela so:

III. Skrb za prometno varnost otrok in kakovostno izobraževanje

9. Zagotovitev varnosti in mobilnosti prometa v izobraževanju (znanje, spretnosti, stališča, motivacija) ter usposabljanje v cestnem prometu.
10. Ohranjanje prometne varnosti in mobilnosti v dosedanjem izobraževanju.
11. Uporaba standardov kakovosti.
12. Izvedba preizkusov, analiza stanja.
13. Vrednotenje in samovrednotenje dejavnosti učencev in spodbujanje, da sami ocenjujejo svoj napredek.

(prirejeno po www.trafficsafetyeducation.eu/key-principles)

Povezujem, povezujeva, povezujeemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

NAČELA TM IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

IV. Ustvarjanje možnosti in izdelava okvira za izvajanje mobilnosti.

14. Uporaba interdisciplinarnega gradiva za učenje o varnosti v prometu in izobraževanje o mobilnosti.

15. Izobraževanje, usposabljanje učiteljev in otrok/učencev o prometu, izobraževanje o varnosti in mobilnosti.

16. Nadaljevanje ukrepov za zagotovitev prometne varnosti in poučevanje o mobilnosti.

V. Vključevanje vseh, ki se jih prometna vzgoja dotika (lokalne skupnosti, nevladnih organizacij ...).

17. Vključevanje učencev, študentov, staršev in vseh ustreznih zainteresiranih strani. V lokalnih skupnostih vključevanje strokovnjakov za prometno varnost pri umirjanju prometa na poteh v šole in ob šolah.

(prirejeno po www.trafficsafetyeducation.eu/key-principles)

Povezujem, povezujeva, povezuje mo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CILJI TM IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

- **Cilj izobraževanja trajnostne mobilnosti** je zagotoviti, da so vsi, zlasti otroci in mladostniki, deležni zelo kakovostne varnosti v cestnem prometu in mobilnosti. (Cilj, 2020).
- **Temeljni cilji trajnostne mobilnosti v vzgoji in izobraževanju** so krepitev znanja in veščin ter moralnih vrednot, oblikovanje in usvajanje ustreznih stališč, odgovornosti in strpnosti, spodbujanje gibanja, zdravega načina življenja in pozitivnega odnosa do okolja

Cilji za uresničevanje trajnostne mobilnosti in dejavnosti za doseganje ciljev:

1. CILJ: Preizkušanje inovativnih pedagoških pristopov in strategij poučevanja in učenja, usmerjenih na učečega se.
2. CILJ: Razvoj in krepitev znanja, veščin ter kulture vedenja v prometu.
3. CILJ: Stalno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju
4. CILJ: Spodbujanje sodelovanja in povezovanja z deležniki (znotraj in zunaj VIZ).

(prirejeno po www.trafficsafetyeducation.eu/key-principles)

Povezujem, povezujeva, povezujeemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

PRILOŽNOSTI ZA VKLJUČEVANJE TRAJNOSTNE MOBILNOSTI

1. Obvezni program OŠ:

- različni predmeti
- dnevi dejavnosti

2. Razširjeni program OŠ:

SKLOP: Gibanje in zdravje za dobro psihično in fizično počutje in zdravje

- hoja
- kolesarjenje
- tečaj usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit
- kolesarski izlet

3. Usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpiti

4. Šola v naravi, tečaji, sobotna šola

5. Izbirni predmet

6. Varovanje otrok na poti v šolo

7. Natečaji

8. Projekti (IPOP, AVP, BUTAN...)

9. Izvajanje dejavnosti CŠOD

Povezujem, povezujeva, povezujem

Povzeto po N. Nedeljko, Posvet, Bled 2018

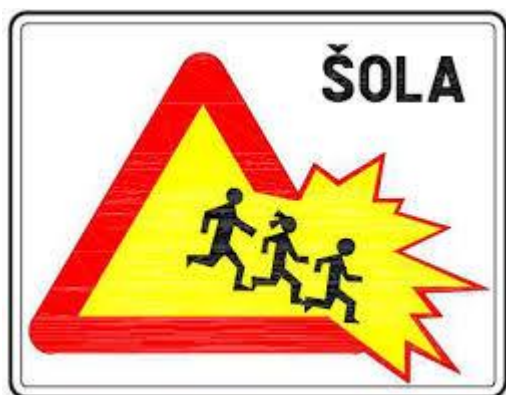

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

KAJ MORA UČENEC ZNATI, OBVLADATI?

Teoretična znanja

Povezujem, povezujeva, povezujemo

Povzeto po N. Nedeljko, Posvet, Bled 2018

KAJ MORA UČENEC ZNATI, OBVLADATI?

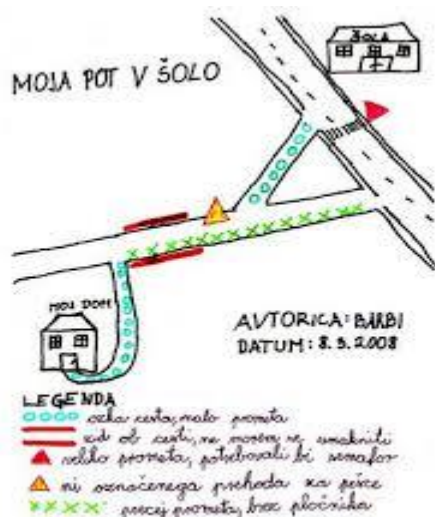

Praktične veščine, spretnosti

... učenčevo predvidevanje, napovedovanje, pogled s perspektive drugega ...
... pridobivanje izkušenj ... razvoj samospremljanja, samouravnavanja ...

KAJ MORA UČENEC ZNATI, OBVLADATI?

<https://www.osmenges.si/nart-uenja/>

<http://os-turnisce.splet.arnes.si/2011/nasveti-za-prometno-varnost/>

Praktične veščine, spretnosti

Sodelovanje/soudeležnost učencev pri:
načrtovanju, napovedovanju, prepoznavanju nevarnosti, utemeljevanju,
analiziranju, podajanju idej, rešitev...spodbujanje kritičnega mišljenja...

Povezujem, povezujeva, povezujemo

Povzeto po N. Nedeljko, Posvet, Bled 2018

STE MORDA POMISLILI NA ...

Praktične veščine, spretnosti

<https://www.google.si>

Gibalna učinkovitost

Povezujem, povezujeva, povezujem

Povzeto po N. Nedeljko, Posvet, Bled 2018

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Ste morda pomislili tudi na ...

Razvoj digitalnih kompetenc za varno mobilnost

Povezujem, povezujeva, povezuјemo

Povzeto po N. Nedeljko, Posvet, Bled 2018

VLOGA VODSTVENIH IN STROKOVNIH DELAVCEV

- načrtno izvajanje vsebin s področja varne/trajnostne mobilnosti ter spremljanje izvajanja,
- preizkušanje inovativnih/sodobnih pedagoških pristopov in strategij poučevanja in učenja, usmerjenega na učenca,
- organizirati takšne učne priložnosti, ki bodo učenca opolnomočile za varno mobilnost.

PRILOŽNOSTI

USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPITI V OŠ

- Teoretična znanja o prometnih pravilih in predpisih.
- Spretnostna vožnja na poligonu.
- Spretnostna vožnja v cestnem prometu.(2. VIO)

BICIVLAK

KOLESARSKI IZLET/ EKSKURZIJA S KOLESOM

- Načrt kolesarskega izleta s kolesom.
- Organiziran izlet s kolesi za učence, ki so opravili kolesarski izpit in pridobili kolesarsko izkaznico.
- Upoštevanje normativa za spremstvo.
- Poskrbljeno za varnost.
- Preverjeni pogoji (kolo, čelada, varnostni načrt, spremstvo učitelja, zapis). (2. in 3. VIO)

Povezujem, povezujeva, povezujeemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

NAČRT ŠOLSKIH POTI

- Izdelava načrta poti za varno hojo od doma do šole po smernicah...http://www.avp-rs.si/wp-content/uploads/2015/04/smernice_%C5%A1olske_poti_AVP_2016.pdf
- Predstavitev načrta šolskih poti učencem in staršem ter drugim..
- Hoja, kolesarjenje v različnih prometnih situacijah
PEŠBUS, BICIVLAK

MOBILNOSTNI NAČRT ŠOLE

Povezujem, povezujeva, povezuјemo

MEDIJI

- Ogled filma, videoposnetka.
- Pogovor o filmu, videoposnetku na temo Varna mobilnost, obnašanje v prometu, nevarnosti v prometu.
- Vrednotenje filma, videoposnetka.
- Poustvarjanje (strip, spremenjeni konec, nadaljevanje, vživljanje v filmske junake)
- Risanje varnih šolskih poti.

Povezujem, povezujeva, povezujemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

PODPORA VARNE/TRAJNOSTNE MOBILNOSTI S SODOBNO TEHNOLOGIJO

- Spletna igra – kviz v programu **Scratch**, ki je namenjena učenju in utrjevanju prometnih pravil.
- <http://www.brslj.in.si/joomla/index.php/solsko-leto-2012-13/vse-novice/50-novice/1034-petosolci-regijski-zmagovalci>

Vir: OŠ Bršljin

Povezava do programa Scratch

- <https://scratch.mit.edu/>

Povezujem, povezujeva, povezujeemo

PODPORA VARNE/TRAJNOSTNE MOBILNOSTI S SODOBNO TEHNOLOGIJO

- Spletno okolje Google Drive (spletna učilnica, spletni obrazci – kviz, vprašalniki, spletna stran).
- YouTube. <http://www.aktivnovsolo.si/>
- SIO portal Kolesar (znanja iz cestnoprometnih pravil za usposabljanje in kolesarske izpite, poligon).
<https://podpora.sio.si/kolesar/>
- Orodje Movie Maker (fotografije, videoposnetki, besedilo).

PROMETNI DNEVI/TEDNI

- Opazovanje prometa
- Štetje prometa
- Opis in analiza prometa
- Moj dnevnik opazovanja in aktivnosti v prometu
- Obisk učencev pri županu s predlogi izboljšav prometnih situacij v okolici šole
- Igra vlog Jaz v prometu
- Intervju z voznikom
- Prometna kača
- Kampanja o varni mobilnosti

Povezujem, povezujeva, povezujemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

IGRALNICA V MINICITY

Motorično-didaktična igrala, na katerem bodo otroci z gibanjem in plezanjem reševali izzive, povezane z varnostjo v prometu ter se skozi igro naučili vseh pravil, povezanih s prometom.

Za varno mobilnost otrok; obisk največje interaktivne prometno-varnostne igralnice (BTC Ljubljana).

<http://www.btc-city.com/dogodek/9809/velika-otvoritev-minicity-ljubljana-za-varno-mobilnost-otrok>

Povezujem, povezujeva, povezujeemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

PEŠBUS

S pešbusom se učenci v šolo odpravijo peš v organiziranih skupinah po domišljeno začrtanih poteh in po stalnem urniku. Otroci uživajo v sprehodu s svojimi sošolci in v spremstvu odrasle osebe.

<http://www.aktivnovsolo.si/>

- Pešbus = Pedibus = Hodeči avtobus

BICIVLAK= Vlak na kolesih

Bicivlak je organizirana skupina učencev s spremstvom, ki po stalnih poteh in rednem urniku kolesarijo v šolo in domov ter v okolici šole.

Šola organizira aktivnosti za učence, ki imajo opravljen kolesarski izpit.

<http://www.aktivnovsolo.si/>

Spodbujamo aktivno pot v šolo. Prizadevamo si za zdrav življenjski slog in samostojnost osnovnošolcev.

VARNO NA KOLESU

Povezujem, povezujeva, povezujeemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

VARNO NA KOLESU

www.varnonakolesu.si

Šolsko leto

2012/2013
2013/2014
2014/2015
2015/2016
2016/2017
2017/2018
2018/2019
2019/2020
2020/2021

Število šol

19
92
65
86
87
104
90
120
140

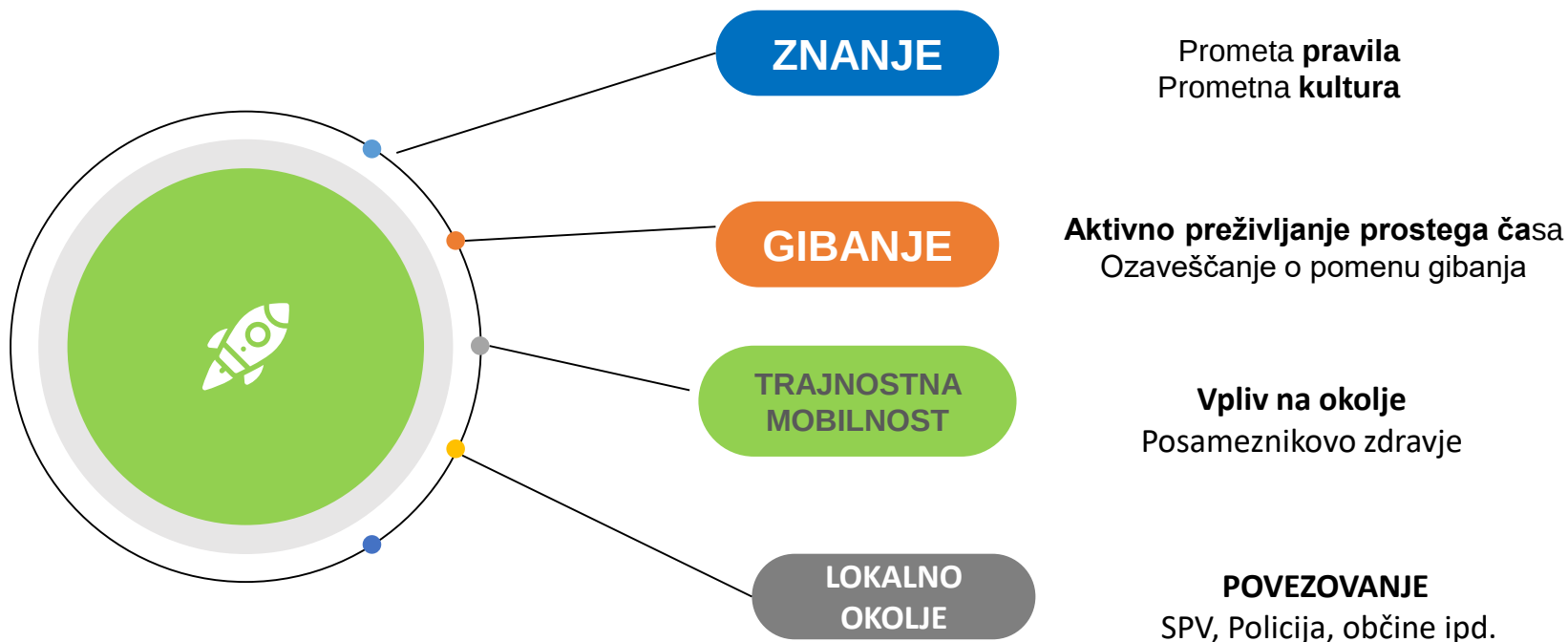

Število učencev

200
3.000
1.945
2.541
2.900
3.700
3.274
10.000+
10.000+

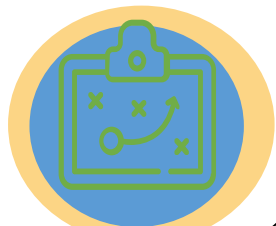
CILJI PROGRAMA

NALOGE ZA UČENCE

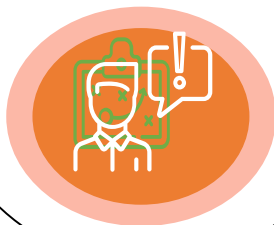
RAZPIS A Kolesarski izpiti

- ČELADA JE KUL
- SPOZNAVAM PROMETNE ZNAKE IN PRAVILA
- KOLO IN TRAJNOSTNA MOBILNOST

RAZPIS B Od 1. -9. r.

- KOLESARIM IN OSVAJAM KM (Neurotrust)
- ANKETA
- „TOUR“ PO MOJIM KRAJIH

AMBASADOR individualno

- Kolesarimo (50 km)
- Pregled kolesa
- Prometna pravila in kultura – priporočila

AMBASADOR Šola

- RAZPIS A + B
- ŠPORTNI DAN NA KOLESU

Kažipot do leta 2030, UNESCO

TRAJNOSTNI RAZVOJ

Kažipot do leta 2030, UNESCO

CILJ TR V VIZ je

Pregledati namene in vrednote vzgoje in izobraževanja ter preusmeriti poučevanje in učenje po celotni vertikali izobraževanja k trajnostnemu razvoju ter okrepiti vzgojo in izobraževanje ter učenje pri vseh aktivnostih, spodbujajo trajnostni razvoj.

Vir: VITR ZA 2030, str. 12

Povezujem, povezujeva, povezujemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

ZAKLJUČEK

VPRAŠANJA RAZPRAVA

Povezujem, povezujeva, povezujemo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

